

Život v Hustopečích na přelomu 18. a 19. století

Mgr. Miroslav Svoboda, Ph.D.

Na konci 18. století žilo v Hustopečích 2330 obyvatel, kteří tvořili 520 rodin a obývali 312 domů. V katastru města bylo 4395 jiter zemědělsky využitelné půdy, nejvíce bylo polí, pak vinogradů, pastvin, rybníků, luk a nakonec zahrad. Město bylo stále sevřeno kamennými hradbami, nyní již zcela postrádajícími svou funkci. Na počátku 19. století také byla část hradeb zbořena. Dominantou města byl stále kostel, u kterého byla triviální škola, druhým vzdělávacím ústavem byl ústav piaristický. Městskou samosprávu vykonával od roku 1786, kdy se Hustopeče zařadily mezi města s regulovaným magistrátem, magistrát v čele s purkmistrem a čtyřmi radními, z nichž první byl zároveň vzdělaným syndikem. V roce 1793, po nástupu Františka II. na trůn, dostaly Hustopeče naposledy potvrzeny svá privilegia a tentýž panovník městu udělil v roce 1798 právo rozšířit dobytčí trh vedle čtvrtka na další tři dny v týdnu.

Počátek 19. století přinesl jižní Moravě dvě vlny francouzské invaze a to v letech 1805 a 1809. V obou případech museli obyvatelé hostit ve svých domech cizí vojáky a dodávat potraviny i další potřeby do velkých vojenských skladů. Zatímco v roce 1805 trvala přítomnost Francouzů něco přes měsíc, zhoršena však byla klimatickými poměry i počtem vojáků, v roce 1809 okupovali Francouzi brněnský kraj čtyři měsíce. Tehdy zde však byl jen jeden armádní sbor a většina vojáků byla umístěna v polních táborech. V domech místních obyvatel našli útočiště jen nemocní a ranění, někteří zde také zemřeli. Styky hustopečských obyvatel s nepřátelskými vojáky byly zřejmě jen na nejnutnější úrovni, někdy se však dokázaly vyvinout i v sympatie a to zvláště u důstojníků. Ti šli občas za kmotry právě narozeným nemanželským dětem. Podle neověřené zprávy měl do města v letech 1805 a 1809 zavítat i císař Napoleon, skutečně se ale jedná pouze o pověst.

V důsledku neustálých válek a nutných reforem armády byla v roce 1808 zřízena zeměbrana pro neodvedené zdravé muže ve věku 18–45 let. Zeměbranci z Hustopečí, bylo jich 15, náleželi do 4. praporu brněnského kraje, který se formoval v Židlochovicích. Po ne zcela bezvýznamném vystoupení v tažení roku 1809 byla zeměbrana na podzim rozpuštěna.

Po odchodu vojáků na podzim 1809 Hustopeče válečnou zkušenost na dlouhou dobu nezažily, na stále probíhajících válkách se podílely jen nutnými odvody a zvýšenými kontribucemi.